

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.
Ústav české literatury a literární vědy FF UK
nám. Jana Palacha 2
116 38 Praha 1
e-mail: Josef.Vojvodik@ff.cuni.cz

**Posudek na bakalářskou práci Anety Machákové
*MOTIV TĚLA V ČESKÉM SURREALISMU A SLOVENSKÉM NADREALISMU***

Předmětem bakalářské práce Anety Machákové je reflexe surrealismu na Slovensku ve vztahu k českému surrealismu, tedy srovnání dvou variant a dvou poetik jednoho avantgardního směru. Zvláštní pozornost věnuje antropologickým aspektům surrealistické poetiky v Nezvalově *Ženě v množném čísle* (1946) a ve svírce Rudolfa Fabryho *Ja je niekto iný* (1946). V této souvislosti se Aneta Macháková zabývá recepcí psychoanalýzy na Slovensku třicátých a čtyřicátých let, jak ji představují zejména práce Karola Terebessyho, v českém prostředí téměř neznámého znalce německé hlubinné psychologie a jedné z iniciátorských postav slovenské avantgardy 30. let, který ve sborníku slovenských nadrealistů *Sen a skutočnosť* (1941) uveřejnil psychoanalyticky fundovanou interpretaci sbírky Ladislava Novomeského *Svätý za dedinou* (1938). Aneta Macháková upozorňuje, že na rozdíl od francouzských i českých surrealistů zdůrazňuje Terebessy ve své stati *Jazyk a hlubinná psychológia* (1941), kde se zabývá také etnolingvistickými aspekty, estetický význam napětí mezi vědomou a nevědomou oblastí uměleckého tvoření.

Zajímavým a specifickým rysem slovenského nadrealismu je jeho vztah k tradici, která není odmítána jako ve francouzském nebo v českém surrealismu (s výjimkou Máchy), ale naopak integrována, nově viděna a interpretována prismatickým surrealismem imaginace. S obdobnou tendencí se ostatně setkáváme také ve španělském a zejména mexickém surrealismu, integrujícím rovněž folklórní a náboženské prvky. Slovenský nadrealismus zdaleka nevyklučoval, jak Aneta Macháková ukazuje, spojení nadrealismu a křesťanství, jako např. v poezii Rudolfa Fabryho nebo básníka a katolického kněze Rudolfa Dilonga.

Jádrem bakalářské práce Anety Machákové je srovnání sémantiky těla a tělesnosti v Nezvalově surrealistické poezii a v básních Rudolfa Fabryho ve vztahu k mytologii (antické i biblické), k tematice smrti, zániku a procesu fragmentarizace jako jedné z hlavních strategií konstituce surrealistických textů. Společným rysem obou surrealistických poetik je hybridizace těla, ale také – a zejména u Fabryho – pokus navázat prostřednictvím personifikací přírodních fenoménů roztrženou vazbu

mezi lidským světem a světem přírody, téma, které zaujímá důležitou pozici v romantické poezii (také Máchově). Zvláštností Fabryho surrealistické poezie je její apokalyptická metaforika, která má ovšem jinou podobu než v Nezvalově *Absolutním hrobaři*, jehož básnický obraz světa charakterizuje představa absolutní nekrotizace a anihilace všeho živého. Fabry naopak vytváří, jak se zdá, „osobní“ mýtus demiurgického tvůrce umění, který bolestně prožívá vědomí rozpolcenosti v dehumanizovaném světě, vyjádřené známou Rimbaudovou větou z tzv. *Dopisů vidoucího* „já je někdo druhý“ (inspirovanou Baudelairem), na druhé straně však participuje na mýtu znovuzrození, jak jej v jeho sbírce zastupuje postava Fénixe/Fénea.

Odhlédnuto od některých zjednodušujících úsudků (např. „Nezval vidí svět jako poměrně „šťastný“, zatímco Fabry v apokalyptických vizích“), zprostředkovává bakalářská práce Anety Machákové stručný – to znamená rozsahu bakalářské práce adekvátní –, ale velmi dobrý náhled na specifika slovenského nadrealizmu a kromě toho prokazuje Aneta Macháková dobrou interpretační kompetenci a obeznámenost se stěžejními texty slovenských nadrealistů i se sekundární literaturou, zabývající se surrealismem. Proto možno bakalářskou práci Anety Machákové jednoznačně doporučit k obhajobě.

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.

V Praze, 30. srpna 2010

